

Een onderdompeling in de wereld van de communicatie

Het tentoonstellingsontwerp van de nieuwe vaste opstelling in het Museum für Kommunikation

Het Museum für Kommunikation in Bern heeft een totale metamorfose ondergaan. In de nieuwe omvangrijke vaste opstelling die Kossmann.dejong heeft ontworpen, worden bezoekers ondergedompeld in de fascinerende, complexe wereld van de communicatie. Via interactives, verrassende collectiestukken, grote videoprojecties en museummedewerkers in de rol van 'communicatoren', worden bezoekers uitgedaagd het onderwerp 'communicatie' te onderzoeken en tegelijkertijd in praktijk te brengen. Als ervaringsdeskundigen worden zij zich bewust van hun eigen communicatie, de invloed van big data en de communicatierevolutie waarin we leven.

Menselijke interactives

De grootste uitdaging was een abstract thema als 'communicatie' ruimtelijk te vertalen in een coherente tentoonstelling. Negen kernvragen, zoals 'Waarom communiceer ik?', 'Welke vaardigheden heb ik nodig om te communiceren?' en 'Hoe leef ik in de snel veranderde wereld van communicatie?', zijn geformuleerd door een expertteam van het museum en vormen het uitgangspunt van het ontwerpconcept. Kossmann.dejong heeft de vragen geclusterd in verschillende thema's, verdeeld over drie etages van het gebouw. Het misschien wel belangrijkste interactieve element in het nieuwe museum zijn de zogenaamde 'communicatoren'. Deze speciaal getrainde museummedewerkers zijn expert, gids en acteur ineen, maar vooral ook gewoon mensen, die een relatie aangaan met de bezoeker en communicatie tussen bezoekers onderling stimuleren. Zij stellen uitdagende vragen, vertellen een mop of voeren samen met bezoekers opdrachten uit. De scenografie is hierop ingericht.

Bezoeker in de hoofdrol

De zoektocht naar ieders persoonlijke antwoorden op de kernvragen begint op de begane grond bij het inlogstation. 'It's all about you' maakt de slogan bij het aanmaken van een profiel duidelijk. Als introductie op de tentoonstelling, betreden bezoekers een rode loper, waar met persoonlijke verhalen van Zwitserse burgers een chronologische weergave van communicatie in alle levensfasen is gecreëerd. De rode loper vormt tegelijkertijd de visuele verbinding tussen een collagewand van bijzondere artefacten aan de ene kant van de ruimte en een communicatielaboratorium aan de andere kant. Waar met de collagewand een informatieve kijkervaring is gecreëerd, is het laboratorium gericht op activatie van de bezoekers en deze met elkaar in contact

te brengen: samen een doolhofpuzzel oplossen, dineren met een wildvreemde of bijvoorbeeld meespelen in een filmscene. Op de wanden rondom gaan bezoekers dieper in op de kernvragen en kunnen zij, eventueel met communicatoren, opdrachten uitvoeren.

Een etage lager betreden bezoekers de wereld van herinneringen. Uit een centraal geplaatst sculptuur van hersenen ontspruit een wirwar van zenuwdraden gekoppeld aan herinneringsboxjes met films, hands-on elementen en collectie. Hier komen vragen voorbij over wat en waarom we iets onthouden. Welke herinneringen worden bijvoorbeeld opgeroepen bij een bepaalde geur of geluid? In de aangrenzende themawereld, vormgegeven als een abstract datacentrum, staat de complexe ontwikkeling van (big) data, privacy, en de schaduwkanten van onze devices centraal. Hier ervaren bezoekers de gevolgen van gemeenschappelijke netwerken en worden ethische vragen over de waarde en schijnbare grenzeloze beschikbaarheid van dataopslag onder de loep genomen. Als participatief project zijn studenten van de kunstacademie gevraagd 'big data' te visualiseren in een grote wandprojectie.

Communicatie levenslang

Op de onderste verdieping gaan bezoekers op een chronologische reis langs topstukken uit de communicatierevolutie, van postkoets tot drone. Via beelden en citaten van de eerste gebruikers uit die tijd geven we context aan het verhaal. Geïntegreerde films en hands-on activiteiten maken bezoekers bewust van de voortdurende veranderingen in communicatiemiddelen en de daarbij gepaard gaande gevoelens van zowel euforie als angst. Na een visionaire blik in de toekomst te hebben geworpen, wordt de enerverende ontdekkingsstocht naar je communicerende 'zelf' afgesloten bij het uitlogstation. Hier hangt elke bezoeker zijn profielfoto aan een grote fotowand, waardoor een constant veranderend kunstwerk ontstaat. Zo wordt op metaforische wijze duidelijk waar de tentoonstelling om draait: 'It's all about you, but you are not alone.'